

и далновиден ум, той долавя новите тенденции и открива училище към църквата в Куленската махала през 1834 г. Не по-малко всеотдайни са даскал Тачо Мангата - интересна личност и уважаван педагог, учителствал в същото училище през 30-те години на XIX в. и Тодор Кюлджията, работил в него през 1852 г.

Иван Найденов е определян като „умерен“ и дори е упрекван в стремеж към колаборация с официалната власт. Корените на това поведение се крият в домашното възпитание и изработения защитен механизъм на човек, научил се да оцелява и да отстоява позициите си в условията на една деспотична монархия. Формирал способността да се приспособява и да използва максимално обстановката, Найденов учи църковно пеене и е назначен за подучител на даскал Тачо. Учи гръцки език при даскал Филип. Даскалът му съобщава искането на общинарите да бъде назначен за учител в Куленската махала. Обичайната практика за времето е учителите да живеят в училището, но куленци⁴ събират 2000 гроша и купуват къща за Найденов. Той учителства до края на 1855 г., когато даскалът Филип му предлага да замине за Цариград с калоферския търговец Недялко Бракалов като писар в кантората му. Найденов приема съвета на даскала: „... в Цариград ще влезеш между разни търговци и като голям град, ще има много нещо да научиш и да напреднеш, защото според поговорката, „и градът учи човека.“⁵ Заминава с казанлъшките търговци на тютюн Иванчо и Теню Бозвели. По препоръка на влиятелния търговец Христо Тъпчилещов си намира работа и се установява в Балкапан-хан, където имало кантори на търговци от всички краища на България. Събирали се младежи, попаднали по различни причини в столицата на империята - търговци, писари и деловодители, ученици в различните училища. Тук се срещат и с „Верните приятели“, под чието влияние попада Найденов. Според д-р Стамболски: „Балкапан беше центъра на българското движение в търговско, църковно, политическо и революционно отношение. Тук се крояха всички планове за народните ни работи.“⁶

В Цариград, със съдействието на Христо Тъпчилещов, Иван Найденов постъпва в Гръцката велика школа в предградието Куру чешме. Философия, богословие, математика, физика, химия, астрономия и различни езици са преподавани от подготвени гръцки учители. В този период това е най-уреденото светско училище в Османската империя. Образование там получават 93 български младежи⁷. Тук Найденов изучава гръцки, френски и турски език и разширява знанията си. През 1858 г. става учител в българското училище във Фенер, открито от българската църковна община в Цариград. Радетел за светско образование в българските училища той подготвя, превежда и издава учебни помагала: „Кратка числителница“, „Французко-български разговорник“, „Наръчна числителница“ на Богданов, „Аз-